

Warszawa, 02-07-2023 r.

BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich
Valeri Vachev

XI.816.2.2023.DB

Pan
Rafał Bruski
Prezydent Miasta Bydgoszczy
ePUAP

Szanowny Panie Prezydencie!

Do Rzecznika Praw Obywatelskich wpłynął wniosek, w którym zwrócono uwagę na zapisy Regulaminu Strefy Płatnego Parkowania stanowiącego załącznik nr 7 do uchwały nr XLV/956/21 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 27 października 2021 r. w sprawie ustalenia strefy płatnego parkowania oraz wysokości opłat za parkowanie i sposobu pobierania tych opłat (dalej: „Regulamin”). Wnioskodawca podnosi, że w Regulaminie w sposób nieuzasadniony została zróżnicowana sytuacja osób z niepełnosprawnościami, które mogą wnioskować o wydanie tzw. identyfikatora osoby niepełnosprawnej, uprawniającego do darmowego parkowania w całej Strefie Płatnego Parkowania.

W przypadku wspomnianej wyżej uchwały przyjęto założenie, że osoby z niepełnosprawnością posiadające kartę parkingową mogą bezpłatnie parkować na tzw. kopertach. Inaczej sytuacja wygląda w przypadku zasad parkowania osób z niepełnosprawnością na pozostałym obszarze strefy płatnego parkowania – Regulamin zobowiązuje je bowiem do wyrobienia dodatkowego dokumentu w postaci tzw. identyfikatora osoby niepełnosprawnej. Wskazany dokument może uzyskać

osoba posiadająca kartę parkingową, ale wydaną wyłącznie na podstawie orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności z kodem przyczyny niepełnosprawności 05-R lub 10-N. Dochodzi tym samym do różnicowania osób z niepełnosprawnością, której wyznacznikiem jest rodzaj i stopień posiadanej niepełnosprawności – osoby ze znaczną niepełnosprawnością z kodem przyczyny 05-R lub 10-N mogą bezpłatnie parkować w miejscach, gdzie – przykładowo – osoby z niepełnosprawnością znaczną, która powstała na skutek innych przyczyn zdrowotnych lub osoby z niepełnosprawnością z kodem przyczyny 05-R lub 10-N, jednak w stopniu umiarkowanym, muszą uiścić stosowną opłatę.

Na wstępie należy podkreślić, że obecnie zgodnie z ustawą z 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2022 r. poz. 988, ze zm.; dalej: „p.r.d.”) osobom z niepełnosprawnością znaczną lub umiarkowaną, mającym znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się, osobom z niepełnosprawnością, które nie ukończyły 16 roku życia, mającym znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się oraz placówkom zajmującym się opieką, rehabilitacją lub edukacją wyżej wskazanych osób przysługuje możliwość uzyskania karty parkingowej. Co więcej, korzystać z niej mogą również (oprócz osób z niepełnosprawnościami) kierujący pojazdami przewożącymi osoby niepełnosprawne, które posiadają kartę parkingową czy pojazdami należącymi do wyżej wspomnianych placówek, w trakcie dokonywania przewozu osób niepełnosprawnych¹.

Uzupełnienie tej regulacji zawiera ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 100, t.j.). W art. 6b ust. 3 pkt 9 zawężyła ona katalog osób z niepełnosprawnością w stopniu umiarkowanym, które mogą się ubiegać o wydanie karty parkingowej do osób, u których przyczyna niepełnosprawności oznaczona została symbolem 04-O (choroby narządu wzroku), 05-R (upośledzenie narządu ruchu), 10-N (choroba neurologiczna) lub 07-S (choroby układu oddechowego i krążenia). Powyższe prowadzi do wniosku, że wyżej wskazane przepisy rangi ustawowej tworzą swoisty katalog rodzajów niepełnosprawności, co do których ustawodawca zdecydował, że osoby charakteryzujące się nimi ze względu na swoje szczególne potrzeby wymagają wsparcia w zakresie mobilności.

¹ Zob. art. 8 p.r.d.

Dzięki karcie parkingowej osoby z niepełnosprawnościami z jednej strony mogą nie stosować się do określonego katalogu znaków drogowych, z drugiej – są zwolnione z opłat związanych z korzystaniem z dróg publicznych lub wewnętrznych umożliwiających dojazd bezpośrednio do obiektów użyteczności publicznej². Co istotne, wyżej wspomniane zwolnienie nie obejmuje prawa do m.in. bezpłatnego parkowania. Zasady ponoszenia kosztów parkowania w strefach parkowania zostały bowiem przekazane do uregulowania samorządom, które ustalają je w drodze uchwał.

Zgodnie z art. 13b ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz.U. z 2022 r. poz. 1693), rada gminy ustalając strefę płatnego parkowania może wprowadzić opłaty abonamentowe lub zryczałtowane dla niektórych użytkowników drogi. Wprowadzając opłaty abonamentowe oraz opłaty zryczałtowane za postój pojazdów w strefie płatnego parkowania, rada gminy dysponuje znaczną swobodą regulacyjną, jednakże nie może tego zrobić w sposób dowolny. Musi mieć bowiem na uwadze m.in. zasadę równości, wskazaną w art. 32 Konstytucji RP, z której wynika nakaz jednakowego traktowania podmiotów znajdujących się w zbliżonej sytuacji oraz zakaz różnicowania w tym traktowaniu bez przyczyny znajdującej należyte uzasadnienie w przepisie rangi ustawowej. Dyskryminacja oznacza natomiast nienadające się do zaakceptowania tworzenie różnych norm prawnych dla podmiotów prawa, które powinny być zaliczone do tej samej klasy (kategorii) albo nierówne traktowanie podobnych podmiotów prawa w indywidualnych przypadkach, gdy różnicowanie nie znajduje podstaw w normach prawnych. Tak więc dla oceny danej sytuacji jako dyskryminacji istotne jest określenie kryterium różnicowania, a także ocena zasadności jego wprowadzenia³.

Wydaje się zatem, że jeżeli samorząd podejmuje inicjatywę wprowadzenia tzw. zerowego abonamentu w stosunku do osób z niepełnosprawnościami posiadających kartę parkingową, winien objąć nią osoby, które na mocy przepisów ustawowych są uprawnione do jej otrzymania. Nie wolno przy tym zapominać, że chodzi o grupę o

² Ustawa wymienia w szczególności budynki przeznaczone na potrzeby administracji publicznej, wymiaru sprawiedliwości, kultury, kultu religijnego, oświaty, szkolnictwa wyższego, nauki, opieki zdrowotnej, opieki społecznej i socjalnej, obsługi bankowej, handlu, gastronomii, usług, turystyki, sportu, obsługi pasażerów w transporcie kolejowym, drogowym, lotniczym lub wodnym, świadczenia usług pocztowych lub telekomunikacyjnych oraz innych ogólnodostępnych budynków, przeznaczonych do wykonywania podobnych funkcji, w tym także budynków biurowych i socjalnych.

³ Zob. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 15 lipca 2010 r., sygn. akt K 63/07, OTK-A 2010, nr 6, poz. 60.

szczególnych potrzebach w zakresie m.in. transportu do podmiotów leczniczych, placówek rehabilitacji czy oświatowych – nierzadko oddalonych od miejsca zamieszkania w sposób wymagający skorzystania z własnego środka transportu.

Mając na uwadze powyższe, działając na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. z 2023 r. poz. 1058, t.j.), zwracam się do Pana Prezydenta z uprzejmą prośbą o wyjaśnienie powodów, dla których zdecydowano się na zróżnicowanie sytuacji osób z niepełnosprawnościami ze względu na rodzaj posiadanej przez nie niepełnosprawności przy ustalaniu katalogu osób uprawnionych do występowania o identyfikator osoby niepełnosprawnej.

Łączę wyrazy szacunku

Valeri Vachev

Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich

/-podpisano elektronicznie/